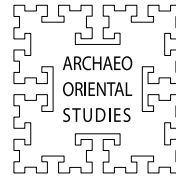

UNIwersytet
Warszawski

ARCHAEO-ORIENTAL STUDIES
RESEARCH GROUP
UNIVERSITY OF WARSAW • EXCELLENCE INITIATIVE

SEMINARIUM ARCHEOORIENTALISTYCZNE
4 PAŹDZIERNIKA 2021

mgr Maciej Wyżół (Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW)
Badania domostw w Starej Dongoli w okresie Fundż
Abstrakt wykładu

Znajdująca się w Sudanie Stara Dongola po upadku królestwa Makurii została stolicą państwa rządzonego przez lokalnego władcę – mekka. Od XVI w. miasto zostało podporządkowane islamskiemu sułtanatowi Fundż ze stolicą w Sennar. Badania archeologiczne prowadzone przez Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej UW w ramach grantu ERC UMMA doprowadziły do odsłonięcia domów, z których składało się miasto w XVII w. i XVIII w. Dało to okazję do wglądu w życie mieszkańców miasta.

Dom był miejscem skupiającym większość aktywności mieszkańców XVII-wiecznej Dongoli. Pozornie egalitarne domostwa, porównywalne pod względem wielkości i organizacji przestrzeni, były miejscami, gdzie tworzyły się także relacje władzy między ich mieszkańcami. Przestrzeń wydaje się odgrywać kluczową rolę w tym procesie. Wynika to z faktu, że kontrola nad dostępem do poszczególnych obszarów oraz nad aktywnościami tam wykonywanymi określała stosunki panujące w domu, podobnie jak kontrola nad domowymi zasobami.

Główną rolę w rodzinie w społeczeństwach islamskich przypisuje się ojcom rodzin, podobnie jest we współczesnym Sudanie. Natomiast istotna jest także rola najstarszej kobiety w domostwie, habuby, która decyduje o sprawach związanych z domem i kontroluje prace i domowe obowiązki młodszych kobiet. Badania archeologiczne oraz analizy przestrzenne w domach okresu Fundż w Starej Dongoli wsparte danymi etnograficznymi pozwalają w pewnym stopniu zidentyfikować relacje rodzinne oraz role płciowe w obrębie domów. Dostarczają również informacji na temat tego w jaki sposób mieszkańcy Dongoli dostosowywali się do regulacji islamskich, chociażby w odniesieniu do roli kobiet w społeczeństwie.